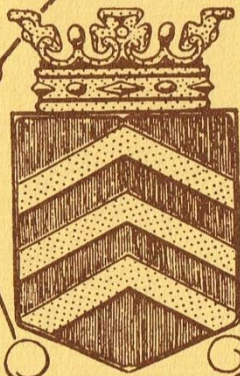

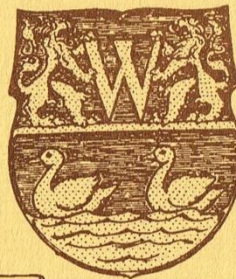
NOORD KOP STUKKEN

TEXEL

DEN HELDER

WIERINGEN

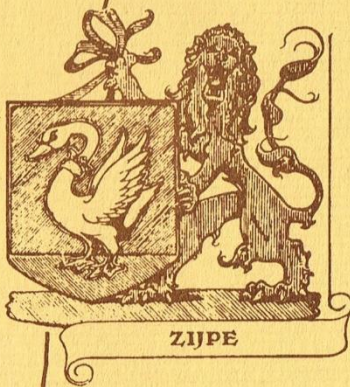
CALLANTSOOG

ANNA-PAULOWNA

WIERINGERMEER

ZIJPE

15e jaargang Nr.4
september 2001

Uitgave N.G.V. afd. Den Helder

Inhoud

Agenda	blz.41
Bibliotheekavonden	blz.42
Genealogische Evenementen	blz.46
Helderse Courant	blz.50,64
Hr.Ms. Gelderland	blz.47
Huwelijken van buiten Den Helder	blz.52
Huwelijksvoorwaarden Marineofficieren	blz.54
Huwelijksbijlage Ben Helder	blz.55
In Memoriam	blz.43
Jaarboek Adelborsten 1887	blz.51
Juridisch Taalgebruik	blz.57
Kopy Noordkopstukken	blz.42
Ledenbestand	blz.42
Leuk gevonden	blz.42
Toevalsvondst	blz.46

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING

Ingeschreven in het register van de K.v.K. te Amsterdam no. V 531257

Uitgave van: Afdeling Den Helder e.o.

Den Helder, 20 september 2001

Beste leden,

Wanneer U dit boekje ontvangt is het jubileum alweer achter de rug. En gaan we verder met nieuwe lezingen die U hopelijk allemaal even interessant zult vinden. Tevens hopen we dat U op een van de volgende afdelings en/of bibliotheekavonden weer aanwezig bent, tot ziens.

Agenda :

- vrijdag 26 oktober : dhr. H.de Raad en A.A. Veer; Onbekende bronnen in het archief.
vrijdag 23 november : drs. H.W. Jacobi; Munten in de archieven; geld en koopkracht 1500-1900.

De avonden beginnen om 20.00 uur, U kunt al om 19.00 uur terecht in "De Draaikolk", Dollardlaan 202, Den Helder, bereikbaar met bus 150.

"Munten in archieven; geld en koopkracht 1500-1900" door: drs. H.W. Jacobi.
conservator bij Rijksmuseum Het Koninklijk Penningkabinet te Leiden.

Bij archief onderzoek komen we regelmatig muntnamen en geldsbedagen tegen. Wat deze betekenen is niet altijd op het eerste gezicht duidelijk. De woorden gulden en stuiver zijn gemakkelijk te begrijpen, maar bij het woord groot of penning wordt het al lastiger om te weten waarover het gaat. Hoe zag een carolusgulden of een groot eruit en wat voor waarde hadden ze voor de gebruiker? Wat was de koopkracht van een gulden?
Soms zien we in een boekhouding bedragen aangegeven in ponden, schellingen en penningen. Is dan direct duidelijk om wat voor bedragen het gaat?
In collectielijsten of boedelbeschrijvingen treffen we vaak namen van munten aan,

1

waarvan vele afkomstig uit het buitenland. Wat voor munten zijn dat geweest en hoe konden onze voorouders werken met de veelheid van binnen- en buitenlandse munten die in ons land circuleerde tot het begin van de 19e eeuw? Hoe wisten zij de waarde van een Engelse rozenobel of een Duitse goudgulden?

Deze en vele andere vragen komen aan de orde in de lezing van drs. H.W. Jacobi over bedragen en geld, munten en rekenmunten in ons land tot in de 19e eeuw. De lezing wordt geïllustreerd met dia's van munten uit Het Koninklijk Penningkabinet en van archiefstukken uit het Gemeentearchief te Leiden.

Bibliotheekavonden:

De bibliotheekavonden zijn op vrijdag van 19.30 tot 21.30 uur.

5 okt., 2 nov. 2001, 4 jan., 1 febr., 1 mrt., 5 april en 3 mei 2002.

Leden Mutaties:

Welkom aan de volgende nieuwe leden/bijkomend lidmaatschap.

dhr. L.G. Heijkoop	Praamstraat 20	1784 NG Den Helder
--------------------	----------------	--------------------

Adreswijziging of van/naar andere afdeling:

dhr. R.E. Mos	Wingerdstraat 34	1783 HL Den Helder
dhr. H. Stoll	Koningslaan 268	3067 TG Rotterdam
dhr. G. van Honschoten	W. van Almadestraat 7	1785 LR Den Helder

Overleden:

dhr. G. de Koster	Heiligharn 96	1785 SM Den Helder
-------------------	---------------	--------------------

Met vriendelijke groeten en tot ziens op een van de volgende avonden.

M.S.F.G. Prudon-de Jong.

= = = = =

Leuk gevonden !!

Op 2 mei 1850 trouwde te Den Helder Wolf Levie Walvis, 24 jaar oud, sigarenmaker wonende te Den Helder, geboren te Amsterdam, meerderjarige zoon van Levie JONAS Walvis en Eva Salomon Pot met Mietje van Goch, 20 jaar, zonder beroep wonende te Amsterdam, geboren te Nijmegen, dochter van Michiel Philip van Goch en Mietje Isaak Spitz.

= = = = =

NoordKOPstukken:

Kopy voor NoordKOPstukken kunt U leveren bij een van de redactieleden, de sluitingsdatum voor het volgende boekje is 3 november 2001 tijdens de redactievergadering.

Uit: In Memoriam

Boek 6

blz.

59	Blitz-Kleinkramer, Vrouwtje	25- 5-1866	Den Helder	14- 9-1942	Auschwitz
91	Blok, Elizabeth Marie	13- 3-1920	Den Helder	30- 9-1942	Auschwitz
95	Blok, Maria Rozetta	31- 5-1921	Den Helder	30- 9-1942	Auschwitz

boek 7

blz.

107	Broekman, Barend Isaak	11- 2-1861	Den Helder	9- 4-1943	Sobibor
108	Broekman, Meijer Isaak	28-12-1858	Den Helder	9- 7-1943	Sobibor
110	Broekman-van Praag, Dina	17-10-1875	Den Helder	9- 4-1943	Sobibor
110	Broekman-van Praag, Sophia	2- 2-1886	Den Helder	21- 9-1942	Auschwitz
142	Buitenkant, Vrouwtje	4- 5-1870	Den Helder	19-11-1942	Auschwitz*

boek 8

blz.

97	Cohen, Izaak	23- 7-1864	Den Helder	5- 2-1943	Auschwitz*
126	Cohen, Philip	15- 1-1877	Den Helder	2- 7-1943	Sobibor
146	Cohen-van der Bijl, Leentje	26- 5-1863	Den Helder	1- 2-1943	Auschwitz*
148	Cohen-Colthof, Estella	5- 7-1893	Den Helder	9-11-1942	Auschwitz
152	Cohen-Glazer, Mattje	10-10-1859	Den Helder	5- 2-1943	Auschwitz*
154	Cohen-Grunwald, Charlotte	30- 1-1880	Den Helder	21- 9-1942	Auschwitz
161	Cohen-Manheim, Roosje	30- 7-1896	Den Helder	26- 3-1943	Sobibor

boek 9

blz.

22	Colle van-Jacobs, Sara	13- 8-1871	Den Helder	26- 3-1943	Sobibor
25	Colthof, Jacob	2-10-1911	Den Helder	16- 8-1942	Auschwitz
27	Coltof, Jacob	2-10-1911	Den Helder	16- 8-1942	Auschwitz
45	Corper, Wolf Jacob	9- 8-1865	Den Helder	22- 5-1944	Auschwitz*
66	Courlander, Henri	3- 3-1878	Den Helder	21- 1-1943	Auschwitz*
122	Dam-de Beer van, Clara	21- 7-1879	Den Helder	28- 5-1943	Sobibor

boek 10

blz.

18	Denneboom-van Hoorn, Estella Carolina	28- 9-1892	't Zandt	8-10-1942	Ausch
31	Dikker-de Beer, Esther	11- 5-1877	Den Helder	30- 4-1943	Sobibor
82	Drukker-Jacobs, Roosje	13- 8-1876	Den Helder	24- 9-1942	Auschwitz

87	Druijf-Broekman, Mina	25- 4-1864 Den Helder	15-10-1942 Auschwitz
99	Dupont, Abraham	9- 4-1886 Den Helder	28- 9-1942 Auschwitz
99	Dupont, Jozeph	22- 2-1884 Den Helder	1-10-1942 Auschwitz
99	Dupont, Mozes	13-12-1882 Den Helder	24- 9-1942 Auschwitz
148	Elte, Joachim	10-12-1893 Den Helder	28- 2-1945 Bergen-Belsen

boek 11

blz.

33	Ensel-Velleman, Mietje	30-11-1871 Den Helder	13-11-1942 Auschwitz
124	Frank-Dupont, Roosje	19-11-1881 Den Helder	19-10-1942 Auschwitz

boek 12

blz.

91	Geens-Matteman van, Eva	13- 8-1847 Schagen	13- 3-1943 Sobibor
94	Gelder van, Abraham Maurits	8-11-1890 Den Helder	17- 8-1942 Auschwitz
119	Gelder-Jacobs van, Diana	8- 7-1917 Den Helder	19-10-1942 Auschwitz
167	Glazer, David Jacob	2-11-1880 Den Helder	19- 2-1943 Auschwitz
167	Glazer, Simon	4- 8-1882 Den Helder	2- 8-1943 Vermist*

boek 13

blz.

87	Goudsmit, Leendert Salomon	18- 1-1885 Den Helder	17-11-1944 Bergen-Belsen
92	Goudsmit-Goudsmit, Mietje	31-12-1877 Den Helder	5- 3-1943 Sobibor
110	Groen, Elizabeth	18- 2-1867 Den Helder	28- 9-1942 Auschwitz
122	Groen-Loonstein, Marianne	4- 9-1863 Den Helder	30- 4-1943 Sobibor
174	Grunwald, Abraham	8-12-1880 Den Helder	23- 4-1943 Sobibor
174	Grunwald, Abraham	6-11-1882 Den Helder	17- 9-1943 Auschwitz*
174	Grunwald, Antonie Hartog	14- 2-1912 Den Helder	9- 4-1943 Sobibor
174	Grunwald, Francisca	15- 3-1874 Den Helder	21- 9-1942 Monowitz
174	Grunwald, Frans	5- 9-1906 Den Helder	- 4-1944 Birkenau*
174	Grunwald, Isak	30-10-1910 Den Helder	26- 3-1943 Sobibor
174	Grunwald, Izak	2- 5-1919 Den Helder	12- 8-1942 Auschwitz
174	Grunwald, Jetty Cecile	14- 6-1937 Den Helder	11- 2-1944 Auschwitz*
175	Grunwald, Leonard David	25- 4-1933 Den Helder	11- 2-1944 Auschwitz*
175	Grunwald, Mozes	16- 2-1867 Den Helder	5-10-1942 Auschwitz
175	Grunwald, Salomon	1- 1-1875 Den Helder	27- 8-1943 Auschwitz

boek 14

blz.

35	Haas-Goutsmit de, Aaltje	15- 4-1879 Den Helder	5-10-1942 Auschwitz
----	--------------------------	-----------------------	---------------------

boek 15

blz.

226 Hes, Louis Abraham	2- 6-1895 Den Helder	16- 7-1943 Sobibor
228 Hes, Samuel Abraham	1- 9-1897 Den Helder	28- 2-1943 Auschwitz
229 Hes-Broekman, Dina	10- 3-1871 Texel	21- 9-1942 Auschwitz
338 Hoorn van, Abraham	18- 1-1884 't Zandt	19-10-1942 Auschwitz
338 Hoorn van, Betsy Stienie	25- 5-1927 't Zandt	21- 5-1943 Sobibor
338 Hoorn van, Eduard	6-10-1917 't Zandt	30- 9-1942 Auschwitz
338 Hoorn van, Henriette Betje	23- 4-1924 't Zandt	21- 5-1943 Sobibor
338 Hoorn van, Jakob	11- 9-1881 't Zandt	11-12-1942 Auschwitz
339 Hoorn van, Jakob	27- 4-1884 't Zandt	22-10-1942 Auschwitz
339 Hoorn van, Levi	10-12-1924 't Zandt	30- 9-1942 Auschwitz
339 Hoorn van, Levi	5-10-1927 't Zandt	28- 2-1943 Auschwitz
339 Hoorn van, Maurits	27- 1-1891 't Zandt	26- 3-1943 Sobibor
339 Hoorn van, Rosina	27- 5-1920 't Zandt	19-10-1942 Auschwitz
339 Hoorn van, Samuel	1- 1-1889 't Zandt	10- 8-1942 Auschwitz
349 Horst van der, Julie Henny	14- 8-1923 Den Helder	9- 7-1943 Sobibor
366 Huisman-van Rijs, Aaltje	3- 7-1875 Den Helder	26- 2-1943 Auschwitz

boek 16

blz.

17 Jacobs, Abraham	26-11-1926 Den Helder	30- 6-1944 Midden Europa
17 Jacobs, Barend	2- 9-1874 Den Helder	21- 5-1943 Sobibor
22 Jacobs, Izaak	29-10-1881 Den Helder	16- 4-1943 Sobibor
23 Jacobs, Jacob	12-11-1877 Den Helder	21- 9-1942 Auschwitz
32 Jacobs, Sara	29-10-1891 Den Helder	25- 1-1943 Auschwitz
32 Jacobs, Simon	30-11-1890 Den Helder	12-10-1942 Auschwitz
34 Jacobs, Wolf	8- 1-1890 Den Helder	2-11-1942 Auschwitz
78 Jong de, Daatje	26- 1-1877 Den Helder	9- 4-1943 Sobibor
78 Jong de, David	18- 9-1872 Den Helder	26- 3-1943 Sobibor
85 Jong de, Izaak	8- 6-1890 Den Helder	15-10-1942 Auschwitz
95 Jong de, Mozes	24- 7-1875 Den Helder	4- 6-1943 Sobibor
98 Jong de, Saartje	2-12-1883 Den Helder	24- 9-1942 Auschwitz
124 Jongh de, Froukje Kaatje	19- 3-1930 Den Helder	7- 5-1943 Sobibor
125 Jongh de, Juda	4- 7-1886 Den Helder	8-10-1942 Auschwitz
126 Jongh de, Leon	23- 3-1894 Den Helder	28- 2-1943 Auschwitz
127 Jongh de, Salomon	31- 8-1861 Den Helder	12- 2-1943 Auschwitz*
128 Jongh de, Salomon	25- 9-1926 Den Helder	11- 6-1943 Sobibor
128 Jongh de, Sophia	15-10-1865 Den Helder	25- 1-1943 Auschwitz
129 Jongh-Cohen de, Sientje	23-10-1874 Den Helder	12- 2-1943 Auschwitz*
130 Jongh-de Jong de, Heintje	6- 9-1887 Den Helder	10- 9-1943 Auschwitz
131 Jongh-van Meer de, Marianna	18-4-1864 Schagen	21- 1-1943 Sobibor

151 Kahan-Kleinkramer, Kaatje	10- 7-1878 Den Helder	21- 9-1942 Auschwitz
185 Kannewasser, Abraham Salomon	18- 5-1883 Den Helder	15-10-1942 Auschwitz
185 Kannewasser, Aron Salomon	17- 9-1874 Den Helder	5- 3-1943 Sobibor
186 Kannewasser, Leon Salomon	21-11-1879 Den Helder	4- 6-1943 Sobibor
185 Kannewasser, Maartje Salomon	18- 3-1888 Den Helder	4- 6-1943 Sobibor
186 Kannewasser, Meijer Salomon	8- 4-1885 Den Helder	30- 9-1942 Auschwitz
186 Kannewasser-Cudkerk, Jacomina	7-11-1881 Den Helder	5- 3-1943 Sobibor

boek 17

blz.

14 Katan-Beek, Antie Salomon	16- 7-1869 Den Helder	8-10-1942 Auschwitz
71 Ketellapper-Jacobs, Roosje	18- 6-1880 Den Helder	2- 4-1943 Sobibor
85 Kinsbergen-Richter, Elisabeth	20-12-1869 Den Helder	2- 7-1943 Sobibor
108 Kleerekoper-Grunwald, Klara	21-11-1871 Den Helder	23- 7-1943 Sobibor*
124 Kleinkramer, Joseph	11- 4-1873 Den Helder	23-11-1942 Auschwitz
124 Kleinkramer, Meijer	2- 5-1871 Den Helder	2- 4-1943 Sobibor
146 Kloot van der, Samuel	3- 4-1920 Den Helder	28- 2-1943 Auschwitz
167 Knorringa-Vlessing, Elisabeth	30- 6-1886 Texel	30-10-1944 Auschwitz*

Wordt vervolgd

= = = = =

Genealogische Evenementen 2000:

27-10	Tilburg	16e Brabantse Contactdag, Vijverlaan 2 10.00-17.00 uur.
27-10	Ede	11e Landelijke Genealogische Computerdag in de Reehorst.
17-11	Zwolle	Micro-ontmoetingsdag afd. IJssellanden RA Zwolle.

= = = = =

toevalsvondst

De request van Jacobus Laurens Smaal en Kobus Eriksen wonende op de Helder als eijgenaars reclamerende het lootsschuijtje door de command(eur) Desherbiers hernomen en also daer van 't ontslag versoekende. Is gestelt in handen van de griffier Radeus om daer of met den comdr Desherbier te consenteren en rapport te doen.

Uit notulen 22-9-1704 van de Admiraliteit van Zeeland, ARA archief AA 2437

P.F. Poortvliet

Een halve eeuw Hr. Ms. Gelderland

Het pantserdekschip Hr. Ms. Gelderland, waarvan de kiel in 1897 was gelegd bij de werf Feijenoord, werd op 12 februari 1900 in dienst gesteld. Ruim een half jaar later, op 22 augustus, vertrok ze vanuit Vlissingen naar Nederlands Oost-Indië.

Bij aankomst in Perim, een klein eiland onder Brits bestuur in de straat van Bab el Mandeb nabij Aden, kreeg de Gelderland opdracht om naar Lorenzo-Marques aan de Delagoabaai in Mozambique op te stomen om de Zuid-Afrikaanse president Paul Kruger naar Europa te brengen. Kruger was gevlucht in de Engelse oorlog tegen de Transvaalse boeren. Het pantserdekschip arriveerde op 22 november met Paul Kruger aan boord in Marseille en vertrok daarna alsnog naar Nederlands Oost-Indië. Daar moest het pantserdekschip Hr. Ms. Holland worden vervangen.

In het Suezkanaal ging het mis. De Gelderland werd aan bakboord aangevaren door een Engelse kolenboot, Peterston genaamd. Er ontstond averij. Het voorste 12-centimeter kanon raakte ontzet en er ontstond een vrij groot gat in de scheepshuid, zodat het voorste kolenruim tot aan de waterlijn volliep. In Suez werd de schade gerepareerd.

Lang wachten.

Voor de familie van de opvarenden was het lang wachten. Want pas vijf jaar na vertrek, op 30 augustus 1905, kwam het pantserdekschip vanuit Indië terug in Den Helder. Het jaar erop werden er nieuwe stoomketels geplaatst en op 20 maart 1907 vertrok het schip naar Curaçao, waar vandaan ze opstoomde naar Hampton Roads in de Verenigde Staten voor de nationale herdenkingsfeesten. De Gelderland maakte nog diverse reizen naar Venezuela, Trinidad en Suriname om op 14 mei 1908 wederom af te meren in Nieuwediep.

Drie jaar later werd het pantserdekschip aangewezen voor de opleidingen van adelborsten en matrozen. Dat zou minder saai zijn dan het lijkt. In juli van dat jaar ging de Gelderland, met prins Hendrik aan boord, naar het Engelse Sheerness om de kroningsplechtigheden van de Engelse koning en koningin luister bij te zetten.

Tijdens een oefenreis in de Middellandse Zee, in oktober 1912, brak de Balkanoorlog uit. Het schip werd met spoed van Port Mahon naar Constantinopel gedirigeerd, het huidige Istanbul. Met dit vlagvertoon wilde Nederland aangeven dat zij de belangen van de daar vertoevende ingezetenen behartigde. We slaan weer drie jaar over en komen uit in 1915. De Gelderland werd drie maanden opgelegd voor herstelwerk aan dekken, hutten, verblijven en stoomketels. Ook de bewapening wijzigde zich, evenals de munitieliften. De munitiebergplaatsen werden vertimmerd en er kwamen zogeheten salvoschillen

ten dienste van de vuurleiding. Ook in 1917 werd het schip voor het normale onderhoudswerk op de Rijkswerf gedokt. Er werd in vier maanden tijd voor 75.440 gulden aan de Gelderland verspijkerd.

Mobilisatie.

Ten tijde van de mobilisatie (1914-1918) verrichte het pantserdekschip kruiserdiensten langs de Nederlandse kust. Op 14 maart 1917 sloeg het noodlot toe. Het logboek vermeldt om 9.55 uur een ketelontploffing. Ketel twee kantelde, één stoker was op slag dood, vier anderen raakten zwaar gewond. Tot op 25 meter afstand werden manschappen uit hun kooien geslingerd. Zwaar gehavend keerde de Gelderland terug naar Den Helder voor reparatie op de Rijkswerf. Personeel van de werf Feijenoord kwam erbij om te helpen. De kosten van het herstel van de ketel kwamen op dat moment uit op 38.240 gulden.

Het werk vergde veel tijd. Eind 1917 was de Gelderland nog niet klaar en ook het jaar erop werd nog druk aan het schip gesleuteld. Het betrof de dubbele bodem, dekken, waterdichte schotten en de betimmering. De kosten liepen verder op en in 1918 was al voor ruim een kwart miljoen gulden uitgegeven.

In 1919 kwam de longroom aan de beurt, evenals de hutten en andere verblijven. Daarop volgde nog de eindafrekening voor het ketelherstel: 90.048 gulden, terwijl voor herstel van het geschut nog eens ruim zestien mille nodig was.

Kolenladen.

De commandant van het Hr. Ms. Gelderland heeft via de officieren en onderofficieren doen weten, dat morgen het schip zal worden verhaald naar de steiger voor de kolenloodsen en dat de bunkers tot de nok toe gevuld moesten worden met steenkolen. Deze mededeling wordt de commandant niet in dank afgenomen. Van alle werkzaamheden bij de K.N. is het kolenladen het minste, zweterigste en vuilste baantje, dat je kunt bedenken, met recht een "slavenbaan". Zodra de beheerder van de toko van de Gelderland van het bevel heeft gehoord, vraagt hij toestemming aan de officier van de wacht zich aan wal te mogen begeven: de beheerder van de toko heeft herhaaldelijk zaken te doen aan de wal. Maar zelfs de officier van de wacht begrijpt, dat de toko-beheerder nu een speciale boodschap heeft. De toko-beheerder begeeft zich per fiets naar de woning van het stadsorgel van Hendrik de Wolf, die in de Pieter Quantstraat 7 woont, een klein straatje achter de gasfabriek, waar het dan ook eeuwig naar gas stinkt. (Het stadsorgel van Hein de Wolf trad op bij vele bruiloften en partijen - zo ook bij het 50-jarig huwelijksfeest van het echtpaar Harper.) De orgelman weet, zodra hij de tokobaas ziet, waar het om gaat: "Morgen zeker kolenlaaien", zegt hij. Dat betekent, dat het orgel voor één dag zijn normale route door de stad moet opgeven. Het orgel wordt van 8 tot 12 uur gehoord om op de kolensteiger te spelen om het lot van de matrozen, die de kolenbunkers van de Gelderland moeten vullen, iets minder onaangenaam te maken.

De orgeldraaier is in vele jaren, dat hij het kolenladen met muziek opvrolijkt, een

wijze man geworden. Hij is zeer tijdig op de kolensteiger aanwezig, niet om alvast muziek te maken, maar om de windrichting te bepalen, als er tenminste wind is. Het is dringend noodzakelijk, het orgel zo op te stellen, dat het kolenstof niet in de richting van het pierement waait. Maar zelfs ondanks deze voorzorgen is het nog erg genoeg. De kolen, die Harer Majesteitsschepen bunkeren, behoren zeker niet tot de allerbeste kwaliteit anthraciet; integendeel! Oppervlakkig gezien bestaan deze stookkolen uit driekwart stof en één kwart vaste massa. Dat stof kruipt overal tussendoor en na een halve dag kolenlaaien heeft de orgelbaas de rest van de dag meer dan nodig om zijn instrument te reinigen.

Intussen ligt de Gelderland aan de kolensteiger, de immense mangaten van de kolenbunkers worden geopend, twee plankieren worden gelegd - één voor binnenkomend, één voor uitgaand verkeer - de deuren van de plaatijzeren kolenloods worden geopend, de in blauwe overal gestoken matrozen verzamelen en verdelen zich, de orgeldraaiers spugen zich in de handen en het kolenlaaien kan beginnen.

Een aantal matrozen in de kolenloods schept manden vol met kolen, twee anderen plaatsen iedere halve minuut een gevulde mand op een kruiwagen, die door andere Jannen aan boord van de Gelderland worden gereden. Daar worden ze opgewacht door een tweetal, dat de mand van de kruiwagen tilt en de lading in de bunkers stort, gelijkmatig aan stuurboords - en bakboordszijde, ter wille van de goede trim. De lege manden gaan met de kruiwagen terug om in de kolenloods weer gevuld te worden. Een eindeloze ketting beweegt zich tussen kolenloods en de Gelderland. In de bunkers zwoegen de stokers om de steeds weer tot een bergtop aangroeiende kolenmassa te egaliseren. De matrozen, die er aanvankelijk nog fris hebben uitgezien, krijgen vrij vlug het uiterlijk van zwarte pieten. Hun blauwe overalls zijn zwart, hun gezichten ook en alleen hun ogen zijn onnatuurlijk groot - en tranend - zichtbaar.

De baliekluiwers, die iedere dag aan de haven te vinden zijn, staan verdekt opgesteld te kijken, al naar de windrichting, is dat bij de Zeekrijgsraad of bij het Havenkantoor. Zij willen wel anderen zien zwoegen, maar hebben er geen zwart pak en gezicht voor over. Tegen twaalf is het kolenlaaien geklaard en gaan de matrozen zich uitgebreid mandiën, terwijl een andere ploeg de dekwaspompen bemant om de Gelderland van kolenstof te ontdoen. Op dat ogenblik verschijnt ook de waterversprekker Piet Agema van het Gemeentelijk Waterbedrijf. Het is zijn taak Hr. Ms. Schepen van oorlog van water te voorzien, maar na het kolenlaaien heeft hij nog een taak, namelijk de straat en steiger schoon te spuiten. Wanneer dit is gebeurd verlegt hij zijn slangen naar de Gelderland en spuit de tanks van de Gelderland vol met onvolprezen Helderse heldere duinwater. Nog voor het avond is ligt de Gelderland weer aan zijn eigen steiger, met gevulde bunkers en tanks en kan er weer een tijdje tegen.

Ongeluk.

Drie jaar na het noodlottige voorval kwam de Gelderland weer in dienst, ditmaal als artillerie-instructieschip. Maar op 13 september deed zich andermaal een ongeluk voor. Er sprong een stoomleiding, waarbij korporaal-machinedrijver Jan Roos (de grootvader van ondergetekende) gewond raakte en op 18 september 1922 overleed, 39 jaar oud.

Een nieuw sprongetje, naar 1932. Het schip deed dienst van 14 maart tot 14 oktober en werd voor de rest van het jaar opgelegd. Maar de kosten gingen gewoon door: totaal aan soldij f 221.393, aan reparatie ketels f 41.926, aan brandstof f 38.598. Ter vergelijking: in 1916 was nog f 190.856 aan soldij uitgekeerd.

Tussen 1937 en 1938 werden de opleidingen op de Gelderland in De West voortgezet tot het schip in augustus 1939 plaats maakte voor de nieuwe kanonneerboot Van Kinsbergen. Deze werd in verband met de gespannen situatie naar West-Indië gezonden, maar heeft de voor haar bestemde functie nimmer verricht.

In 1940 lag de Gelderland op de Rijkswerf in de zogeheten miljoenenhoek. De Duitse bezetter legde het schip op en ontwapende haar. In 1941 werd besloten het pantserdekschip te verbouwen tot drijvende luchtdoelbatterij "Niobe" (Flagschiff). De verbouwing vond plaats bij scheepswerf van der Giessen & Zn. in Krimpen aan de IJssel. Haast werd er niet gemaakt, want de Niobe kwam pas op 1 maart 1944 in dienst. Op 16 juli van dat jaar vond ze haar Waterloo in de Finse Golf. Het schip werd bij een Russische luchtaanval tot zinken gebracht. Het zou tot 1947 duren voordat ze door de Finnen werd gelicht. De Nederlands regering had geen interesse in de zwaar gehavende ex-Gelderland en deed er afstand van.

Gegevens uit:

Archief Rijkswerf

Rijksarchief

Den Helder ze noemden je Niewediep

Maritiem Museum Rotterdam.

Samengesteld door:

Jan Smit.

= = = = =

Uit 'n oude Helderse Courant d.d. febr.1874.

Voor de verkiezing van twee Hoofdingelanden te *Zijpe*, op **Woensdag 4 Maart**, worden dringend aanbevolen de Heeren:

D. BAKKER

en

J.B. HARP.

Jaarboekje der Adelborsten jaargang 1887.

(Lijst der Adelborsten van Kon. Inst. van de Marine.

Adelborsten 3de klasse, 4de afdeeling.

J.D. Albarda	Haarlem
H.J. Albarda	"
H.E. baron van Asbeck	Arnhem
H.N. Balsem	Beek (Gelderland)
J.A. Beretta	's Gravenhage
A.G. Boissevain	Amsterdam
R.W. Boissevain	"
L.G. Bouricius	Wageningen
W. van Braam	Utrecht
H. Brans	's Gravenhage
C.C.H. van Burg	Arnhem
C.J. Canters	Zutphen
H.H.O. van Hecking Colenbrander	's Gravenhage
J.H. Commijs	"
J.J.H. Commijs	Hellevoetsluis
T.J. Creighton	Amsterdam
R.L. Dijkhuis	Ulrum
W.H.M. de Fremery	Brielle
R.W. Hartman	's Gravenhage
C.E. Hoorens van Heyningen	Leerdam
G. Hoogenraad	Scheveningen
C.N. de Kruyff	Utrecht
P. Landweer	Enkhuizen
C.C.A. Last	's Gravenhage
A.E. Matthysen	"
W. Moens	Amersfoort
L.J. Mooyen	Apeldoorn
C.J.J. de Neve	's Gravenhage
J.F. Obbes	Assen
T. Pool	Arnhem
W.F. Prins	's Gravenhage
G.A.F. Raland	Deventer
J.A. Ramondt	Goes
S. de Ranitz	Amsterdam
Jhr. H.H. Roëll	's Gravenhage
H. F. Sluys	Bergen-op-Zoom
C.T. Steffelaar	Nijmegen
B. Schreuders	Leiden
F.K. Weber	"
M. Wijt	Haarlem

Huwelijken van Personen die van

Voornaam	Achternaam	Huw	Plaats
Pieter Quirijnszn	Meijaard	jm	Amsterdam
Maria	Mooij	jd	Harlingen
Cornelis	Morisse (soldaat)	jm	Bilsen
Johannes	Morreau (kajuitskok)	jm	Curacao
Cornelis	Muije	jm	Middelbarnis
Neeltje Dirksdr	Muijs	jd	Rijp de
Sijtje	Muijs	jd	Alkmaar
Hendrik	Mulder		Amsterdam
Willem	Mulder (matroos)	jm	Amsterdam
Harmanus	Mulder (zeijlemaker)	jm	Groningen
Maria	Mulders	jd	Amsterdam
Jan Francois	van der Molen (const)	jm	Rotterdam
Maria Jansdr	Mulleman	jd	Duinkerken
Valentijn	Munnik (sergeant)		Wurtzberg
Hendrik	van Munster (matroos)	jm	Amsterdam
Daniel	Musan	wed	Haarlem
Frans Aartszn	de Mutsaart	jm	Diemen
Willem	van Nes	jm	Delfshaven
Willem	Nicolet (quartiermees)	jm	Amsterdam
Willelmijntje Willems	Nieuwland	jd	Alkmaar
Elisabeth	Nieuwpoort		Amsterdam
Trijntje	Nobilius	jd	Amsterdam
Margaretha	Noppers	jd	Alkmaar
Hendrik	Nuijen (chirurgijn)	jm	Kampen
J.	van Obbergen (serg)	jm	Brussel
Johanna	Oldendorf	jd	Rotterdam
Maria Anna	Oorsprong		Nassau Hattynes
Hendrik	Oosvelt	jm	Amsterdam
Jacob	Ossen	wed	Amsterdam
Maria	van Os	jd	Rotterdam
Willem	van Os	jm	Baanbrugge
Neeltje Harksdr	Oud	jd	Amsterdam
Teuntje Gijsbertsdr	Oudhuijs	jd	Amsterdam
Gerrit	Overman	jm	Avenhorn
Alida	Paape	jd	Leenwarden
Claara Paulina	Paape	jd	Amsterdam
Catharina	Pak	jd	Nieuwkoop
Anna Catharina	Pauk		Ameland
Jan	Pause (tamboer)	jm	Bronswijk

buiten Den Helder komen

Datum	Voornaam	Achternaam	Huw	Plaats
04-01-1716	Anna	Dirksdr	jd	Huisduinen
26-04-1800	Thomas	Elders (quartiermeest	jm	Dansig
24-06-1796	Lena	Keijzer	jd	Leeuwarden
22-06-1797	Jannetje	Schermeester	jd	Berbioi
12-04-1788	Dieuwertje Jansdr	Kind	jd	Huisduinen
11-01-1766	Abraham Corneliszn	Rijkels	jm	Den Helder
15-06-1799	Pieter Fredrikszn	Wijts	jm	Den Helder
18-12-1802	Maria Elisabeth	Stalk		Den Helder
22-06-1798	Catharina	Engelring	jd	Pals
23-06-1804	Gerritje	IJsendoorn	jd	Lunteren
22-11-1732	Sijmon	Bras	jm	Den Helder
09-11-1796	Sijntje	van der Litt	jd	Rotterdam
18-03-1797	Jan Hendrikszn	Kaldenbach (luitenant	jm	Zutphen
03-07-1796	Amalia Brasfourgb.	Valentiennes		
19-06-1799	Annaatje	Water	jd	Amsterdam
06-08-1758	Neeltje Willemsdr	Braak	wed	Den Helder
17-05-1753	Marijtje	Mijts	jd	Den Helder
23-05-1798	Catharina	de Meter	jd	Amsterdam
16-08-1800	Alida	Pelder	jd	Amsterdam
08-02-1720	Aarjen Jacobszn	Kramer	jm	Huisduinen
29-10-1805	Anthoon	Barbara (schiemansmaat)		
28-10-1797	Pieter	Groot (bootsmansmaat)	jm	Hamburg
06-09-1800	Johannes Pieterszn	Snijder	jm	Siegen Nassau D
16-02-1799	Sofia	Burgerhof	jd	Bremen
17-07-1799	Anna	Weevers	jd	Walken Kleefsld
20-04-1798	Jan	Rosaat (matroos)	jm	
31-01-1797	Tobias	Ramspek (canonnier)		
15-05-1789	Catharina	Geerling	jd	Den Helder
02-06-1804	Maria	Strom	wed	Den Helder
19-06-1797	Pieter	Breekhart	jm	
23-09-1766	Geertje	Strop	jd	Den Helder
28-11-1805	Cornelis	Mathol	jm	Den Helder
09-06-1797	Jan	Tijlekes	jm	Amsterdam
17-07-1745	Guurtje	IJsbrantsdr	wed	Den Helder
21-12-1798	J.P.	Jonkes (schrijver)	jm	Groningen
17-01-1801	Joseph	Preschnewitz (matroos	jm	
16-03-1799	Frans	Roer (quartiermeester	jm	Potterbovinse
23-03-1805	Jan	Joosten		Ameland
06-07-1799	Cornelia	van Bon	jd	Delft

De huwelijkse voorwaarden van marineofficier A. Flaes en H.S.B. Boonzajer in 1877
R.H.C. van Maanen

Dat soms gegevens niet bevinden op die plaats waar logischerwijs men deze zou verwachten, is de gemiddelde genealoog niet onbekend. Een mooi voorbeeld hiervan is de volgende akte.

Voor notaris mr. George Justinus Kolff te Herwijnen verschenen op 18 maart 1875 Adriaan Flaes en Helena Sophia Bernardina Boonzajer om, in verband met hun aanstaande huwelijk, huwelijkse voorwaarden op te stellen. Getuigen waren de, te Herwijnen wonende, boerenarbeiders Arie van Boggelen en Peter van Londen. Flaes, officier machiniste 1e klasse, ridder der orde van Sint Stanislaus van Rusland 3e klasse, gedetacheerd op de werf Willemsoord en woonachtig te Nieuwediep, was weduwnaar van Léonie Charlotte Victorine Adriana van Brussel. Boonzajer was ongehuwd en woonde te Gorinchem. In de voorwaarden werd onder meer bepaald dat een aantal met name genoemde goederen uit de gemeenschap van winst en verlies werden gehouden. Bij een eventuele echtscheiding kwamen die goederen of een eventuele tegenwaarde in geld weer aan de oorspronkelijk eigenaar. Waarom de akte niet werd verleend voor een Gorinchemse notaris is onbekend. De Boonzajers behoorden in Gorinchem tot de notabelen.

Het huwelijk zelf werd op 2 april 1875 te Gorinchem gesloten.

Tot die buiten de gemeenschap vallende goederen behoorden:

Van Flaes

Een obligatie ten laste van Spanje groot 50.000 realen oftewel f 6.250 tegen een rente van 3%, serie E nr. 70415, gewaardeerd volgens de prijscourant van de Amsterdamse Beurs van 12 maart op
f 1.053,12 1/2

Een obligatie ten laste van Spanje groot f 6.250 tegen een rente van 3%, serie D nr. 38363, gewaardeerd volgens de prijscourant van de Amsterdamse Beurs van 12 maart op
f 655,50

Zes obligaties ten laste van Oostenrijk, elk honderd florijnen oftewel f 120 tegen een rente van 5%, jaarlijks betaalbaar in zilver in april en oktober, Nrs. 36163-36164, 36166 en 81232-81234, gewaardeerd volgens de prijscourant van de Amsterdamse Beurs van 12 maart op
f 488,25

Aan meubelen, inboedel en huisraad, kleding, uniform en gouden en zilver f 1.040,00

Aan contant geld f 100,00

Van Boonzajer

Aan meubelen, inboedel en huisraad, kleding, goud en zilver f 800,00

Aan contant geld f 800,00

Aan haar vader nog te betalen f 1.000,00

Bron

- Archief notaris mr. G.J. Kolff te Herwijnen inv.nr. 9, akte 354
(Streekarchivariaat West-Betuwe locatie Asperen)

Huwelijksbijlage van Den Helder:

Huwelijksbijlagen 1814-9, bij het huwelijk van Eliazar Metz en Rebecca van Praag op 28-4-1814.

In het jaar 1813 den 29^e October compareerde voor ons Mr. Jan Mol, Vrederechter van het Canton Medemblik, thans zijnde op ons bureau in een der vertrekken van de "Vergulde Valk" op de Westerhaven, Eliazar Metz, koopman, wonende aan de Helder, oud 22 jaar, dewelke ons zeide dat hij op het punt staande om ten huwelijk te treden en zig in de onmogelijkheid bevindende om zijne geboorteacte te vertonen, aangezien en bij de Joodsche gemeente geen register van geboorte is gehouden. Hij ons verzocht overeenkomstig Art. 70 en 71 van het Code Napoleon de nodige acte van Notoriëteit op te maken, maar de verklaringen der getuigen, dewelken hij ten genoegzamen getale heeft opzettelijk bijeengebragt en dewelke zijn:

Beletje Emanuels, koopvrouw, Abraham Jacobs de Vries, koopman, Nathan van Buuren. Koopman, Klaas Gerritz de Jong, schipper van den Kameelen bij des Keizers Marine, Jan Koorndijk, tuijnman, Reindert de Boer, dagloner, Hendrik Willems Oprinus, zeilemaker alle wonende binnen Medemblik en hebben allen dit ondertekent, except Belitje Emanuels, dewelke verklaarde niet te kunnen schrijven.

En compareerde terzelver tijd Belitje Emanuels, moeder van gemelde Eliazar Metz, dewelke verklaarde dat zij genoemde haare zoon in huwelijk heeft verwekt aan Emanuel Eliazar Metz, die thans is overleden, en dat hij binnen deze is geboren den 7^e Maart 1791 desmorgens ongeveer zes uren.

Abraham Jacobsz de Vries verklaart dat zijn vrouw Hester Jacobs de Vries van Coppenhagen, bij de geboorte van Eliazar Metz heeft tegenwoordig geweest, Verdere getuigen getuigen nog dat hij is geboren op de Oosterhaven, in het huis thans bewoond door Cornelis de Zee.

.....

Huwelijksbijlagen Den Helder 1814-19v, bij het huwelijk van Jan Eppinga en Maria Dorothea Fidau, gesloten op 1-9-1814

Op den 12^e Augustus 1814 is voor ons Mr. Isaac van Homrigh, Vrederechter van het Canton Zijpe. Kwartier Alkmaar, Gouvernement van Noord Holland, ter plaatse onder gewoone regtzitting nabij het Zand in de Zijpe, geadsisteerd met onzen Griffier, gecompareerd: Maria Dorothea Fidau, zonder vast beroep, houdende

derzelver nu verblijf op het Fort Erfprins, tevoren la Salle genaamd, aan den Helder binnen ons Canton, te kennen gevende, dat zij voornemen zijnde zich in den huwelijken staat begeven, met Jan Eppinga, Sergeant bij de Vierde Compagnie van het derde Bataillon Infanterie van Ligne, in garnisoen liggende op het voornoemde Fort, daartoe nodig heeft het bewijs haares ouderdoms en van de goedkeuring harer ouders of van dezelve overlijden, dat wat het eerste betreft, de Comparante is gemunieerd met een kerkelijke attestatie, afgegeven door den Prediker van het Hannoversche Regiment, waarbij hare vader destijds diende, en dat met het tweede, het bewijs nl. van de goedkeuring hare ouders of van hun overlijden aangaat, de Comparante buiten staat is, hetzelfde te produceren, aangezien zij hare ouders reeds in den Jare 1786 verlaten hebbende, nadien tijd, welke pogingen zij daartoe ock heeft aangewend, nimmer eenig narigt van hun heeft kunnen bekomen, dat zij dus verzocht, dat ingevolgen het bepaalde bij de wet, dit ontbrekend bewijs door een acte van Notoriteit moge worden gerapporteerd.

Waaraan voldoende hebben wij op grond van Art.155 van het Burgerlijk Wetboek, ambtshalven, voor ons geroepen de navolgende vier personen:

1. Dirk van Zee, Sergeant-Majoor bij de 3^e Compagnie Fuseliers van het 3^e Bataillon, oud 28 jaaren; 2. Jan van Weelderen, Sergeant bij de 4^e Compagnie van hetzelfde Bataillon, oud 29 jaaren. 3. Arie Strauch, Grenadier bij hetzelfde Bataillon, oud 29 jaaren en ten 4^e, Gerrit de Blauw, Sergeant bij de 4^e Compagnie van dat Bataillon, oud 28 jaaren, alle in Garniscen op het Fort de Erfprins, tevoren la Salle genaamd, welke ons hebben verklaard, dat zij zich wel kennen: "Maria Dorothea Fidau, geboortig van Hamelen in Hannover, dat zij is de dochter van Casper Hendrik Fidau, militair bij het toenmalige Hanoversche Regiment en van Sophia Charlotte Ringe, deszelfs huisvrouw, doch dat het verblijf van gemelde ouders van Dorothea Fidau geheel onbekend zijnde en men geen berigt van hun leven of dood kan produceren, niettegenstaande men daartoe alle middelen heeft in het werk gesteld !! Onkosten dezes f 6.5.-

Uit de eerste huwelijksbijlagen van Den Helder, 1812-1. van het huwelijk tussen Cornelis Tavenier en Cornelia Hagedoorn, gesloten op 9-2-1812.

"Ik, ondergetekende bekennen Consent te geven aan mijn soon Cornelis Tavenier met den Jongedogter Cornelia Louwerina Hagendoorn, om sig in den huwelijken staat te begeven, waar toe ik volkomen in bewettigd ben en verklaren dat mijn ijgene handtekening te wesen.

w.g. Cornelis C. Tavenier.

tevens:

ik Cornelis Tavenier beken en verklaar als dat mijn vrouw Jape Klaas Valk in het veld is overleden.

einde.

Juridisch taalgebruik van advocaten en notarissen.

S.

sanctie	bevestiging, goedkeuring, bekrachtiging; dwangmiddel of -maatregel tot nakoming van een vereenkomst of een verdrag; rechtsgevolg verbonden aan, inz. strafbepaling gesteld op, niet naleving van een wettelijk voorschrift.
sanctioneren	goedkeuren, bekrachtigen, bevestigen.
scelleren	verzegelen, toelakken.
secluderen	uitsluiten.
secureren	verzekeren, beveiligen, in veiligheid stellen.
seditie	oproer, muerij.
sekwester	tussenpersoon, scheidsman; van rechtswege aangesteld persoon, die in beslag genomen goederen in bewaring neemt.
sekwestratie	gerechtelijke beslaglegging op een goed, waarovereen geschil bestaat, en het beheer daarvan door een van rechtswege aangesteld bewaarder.
sekwestreren	in bewaring stellen, een betwist goed gerechtelijk in beslag nemen en aan een bewaarder in beheer overgeven.
seponeren	rechtsk., erzijde leggen, (een zaak) niet verder behandelen.
sessie	zitting, inz. rechtsgeding.
sibbe	verwantschap, verwanten, geslacht.
sic	zo, aldus; zo staat het er woordelijk, let wel.
signeren	van handtekening voorzien, ondertekenen.
significeren	beduiden, te kennen geven; gerechtelijk aanzeggen.
sine anno	zonder jaartal.
sine die	zonder vermelding van dagtekening of van termijn.
sine loco et anno	zonder plaatsvermelding en jaartal.
sine mora	zonder uitstel.
solidair	eensgezind, saamhorig; rechtsk., hoofdelijk aansprakelijk, hoofdelijk verbonden.

Index

Aardewerk	29	Boer	36, 55
Agema	15, 49	Boggelen	54
Ahn	35	Bohan	23
Albarda	51	Boissevain	51
Alva	27	Bon	53
Amerongen	29	Bonsema	3, 23
Andreae	36	Boom	17
Andriesse	29	Boon	6
Antheunissen	35	Boonzajer	54
Appelboom	29	Borger	1
Arkel	36	Boschhuysen	27
Asbeck	51	Boshuizen	4
Asmus	36	Bosse	16
Assum	18	Bouricius	51
Backer	36	Bouschut	11
Bakker	6, 9, 23, 25, 50	Braak	53
Balsem	51	Braam	51
Barbara	53	Brans	51
Barber	29	Bras	53
Barning	11	Brauns'ahl	36
Beek	29, 46	Brederode	11
Beekman	29	Breed	31
Beeloo	36	Breederode	11
Been	6, 37	Breekhart	53
Beer	29, 43	Breukel	31
Beltman	29	Broecke	35
Benavente	29	Broekman	43-45
Beretta	51	Brouwer	6, 31
Berg	34	Brugh	36
Berge	33, 34	Brussel	54
Bergen	33	Buijkes	31
Beuker	36	Buijtenkoffer	11
Bijl	11, 43	Buitenkant	43
Blaauw	36	Burg	51
Blauw	56	Burgerhof	53
Blijendaal	11	Buuren	55
Blinkhoff	15	Canter	51
Blitz	43	Carrière	35
Blok	43	Cate	22
Boender	11	Christiaans	11

Cohen	43, 45	Elders	53
Colenbrander	51	Elias	17
Colle	43	Elte	9, 44
Colthof	43	Emanuel	55
Commijs	51	Engelken	31
Corff	27	Engelring	53
Corffmaeker	27	Ensel	44
Corper	43	Eppinga	55, 56
Corver	27	Eriksen	46
Courlander	43	Erp	35
Craandijk	16	Evenblij	8
Creijghton	51	Evers	23
Cünkel	24	Fenenga	6
Daalder	6	Fidau	55, 56
Daalen	35	Fielkes	6
Dam	43	Fijma	9
Das	23	Flaes	54
Dek	11	Frank	44
Dekker	6, 15	Fremery	51
Delij	6	Furnée	36
Denneboom	43	Gaade	17
Desherbier	46	Geens	44
Deugd	2, 4, 6, 22, 23	Geerling	53
Dijk	17, 23	Geijling	31
Dijkhuis	51	Gelder	44
Dikker	43	Gericke	34
Dirks	36	Gieles	1, 2, 22
Dirksdr	53	Giessen	50
Dissel	9	Gilhuijs	16, 17
Dominions	11	Giltjes	11
Donnie	25	Glazer	43, 44
Doorn	8	Goch	42
Dorrenboom	33	Goes	34
Dresler	31	Gon	35
Druijf	44	Gonckel	24
Drukker	43	Goudsmit	9, 44
Duinker	3, 14	Goutsmit	44
Dunselman	1	Graaff	33, 34
Dupont	44	Gravelotte	35
Eck	9	Gregory	35
Egmond	27	Groen	44
Eijk	9	Groot	36, 53
Elburg	31	Grunwald	43, 44, 46

Guikamp.	13
Guyot.	34
Haan	9
Haanebeek.	35
Haas	44
Haes	36
Hagedoorn.	56
Halfweeg	23
Hardij	31
Harp	50
Harper	48
Hartman.	35, 51
Hecking.	51
Heijkoop	42
Heijman.	11
Hendrik.	47
Hermanie	6
Hert	15
Herwerden.	31
Hes.	45
Heyningen.	51
Hille.	33
Hitsman.	11
Hoedemakers.	9
Hoekstein.	6
Hoekwater.	35
Homrigh.	55
Honschoten	42
Hoogenraad	51
Hoogland	31
Hoop	34
Hoorens.	51
Hoorn.	43, 45
Horst.	45
Houtkoop	21
Huart.	36
Huisman.	45
Hulstijn	18
IJsbrantsdr.	53
IJsendoorn	53
Iterson.	36
Jacobi	41
Jacobs	29, 43-46

Jager	9
Jansdr	11
Jas	34
Jonkes	53
Jong, 4, 6, 14, 22, 23, 35, 42, 45, 55	
Jongejans	23
Jongh	36, 45
Jongkees	11
Jongkind	6
Jonkers	6
Joosten	53
Jullien	36
Kahan	46
Kaiser	36
Kaldenbach	53
Kalf	22, 23
Kan	27
Kannewasser	46
Karius	13, 14
Katan	46
Keijzer	53
Ketelaar	6
Ketellapper	46
Kikkert	9
Kind	53
Kinsbergen	46
Kip	35
Kleerekoper	46
Kleijnenberg	16, 18
Kleinkramer	43, 46
Klerk	3, 23
Klijne	14
Klingen	6
Klok	31
Kloot	46
Kloprogge	6
Knorringa	46
Kock	35
Koekkoek	31
Kolf	31
Kolff	54
Koning	6, 10
Konkel	24

Kooke	10	Lafeber	2, 22, 23
Kool	10	Lagneau	10
Koolhaas	10	Lamur	10
Kooman	37	Landweer	51
Koomen	23	Lang	31
Kooper	34	Lanius	10
Koopman	10	Last	51
Koorn	10, 31	Lau	10, 31
Koorndijk	55	Leegwater	9
Kops	10	Leemans	10
Korf	4, 10, 11	Leembruggen	16, 17
Korff	27	Leen	23
Korver	4, 10, 27	Leest	11
Kos	10	Leeuw	10, 31
Koster	42	Leeuwen	6
Kosters	10	Leguit	23
Koudijzer	10	Leijen	6
Kouwelaar	10, 31	Lelij	31
Kraft	10	Lemmes	10
Kramer	10, 22, 53	Lemson	22
Kranenburg	3	Leod	34
Krauw	10	Letzen	10
Krayenhoff	35	Leur	35
Krijgsman	10	Lever	10
Krijnen	6	Levie	9
Kroef	36	Liedermooij	6
Kroes	10	Lienen	10
Kroon	10, 18	Lievence	6
Kross	10	Lijnin	30
Kruger	47	Linde	30
Kruier	10	Lindeman	30, 31
Kruijs	16	Linden	30
Kruijts	10	Lindholm	30
Kruyff	51	Lint	30
Kühlman	35	Litt	30, 53
Kuijck	9	Loenen	35
Kuiper	6	Loghem	30
Kukler	1, 2	Londen	54
Kunst	6	Lont	23
Kurbags	10	Loo	35
Kwirijs	10	Looijen	35
Laag	10	Loon	3
Laane	31	Loonstein	44

Luijk.	6
Luijken.	11, 30
Luiken	30
Luikerhof.	11
Luune.	30
Luurs.	30
Maalman.	30
Maanen	54
Maasjes.	30
Machielse.	30
Man.	30
Manheim.	43
Manicus.	30
Mannes	30
Manses	30
Mareu.	30
Marle.	30
Mathol	53
Matteman	44
Matthijssen.	34
Matthysen.	51
Meer	45
Meershoeck.	30
Meester.	23
Meijer	11, 30
Meilander.	30, 31
Mens	26
Ments.	30
Merkelenbach	11, 30
Merst.	30
Meter.	30, 53
Mets	30
Metter	30
Metz	30, 55
Meulen	30
Middeldijk	30
Mijts.	53
Milanen.	30
Mink	9
Moelkendas	26
Moens.	51
Moes	23
Mogger	30

Moijsaard	52
Mol	31, 55
Mooij	52
Mooyen	51
Morisse	52
Morreau	52
Mos	42
Mouton	34
Muije	52
Muijs	52
Mulder	15, 52
Mulders	52
Mulen	31, 52
Mulleman	52
Müller	35
Munnik	4, 52
Munster	52
Musan	52
Mutsaart	52
Nes	31, 52
Netscher	35
Neve	51
Nicolet	52
Nieuwland	52
Nieuwpoort	52
Nobilius	52
Nolthenius	17, 18
Nonkes	15
Noppeney	3
Noppers	52
Nuijen	52
Nund	24
Obbergen	52
Obbes	51
Oden	6
Oldendorf	52
Onnes	6
Oom	6
Oorsprong	52
Oost	6
Oosvelt	52
Oprinus	55
Os	52

Oskamp	16	Rijke	6
Ossen	52	Rijkels	53
Oud	52	Rijkers	11
Oudemans	17	Rijs	45
Oudhuijs	52	Rijswijck	5
Oudkerk	9, 29, 46	Ringe	56
Overman	52	Ritz	36
Paape	52	Roëll	17, 51
Paarlberg	7, 8, 22	Roer	53
Pabst	35	Roessingh	36
Pak	52	Roobol	35
Parker	36	Roos	37, 38, 50
Pater	23	Rosaat	53
Pauk	52	Rutte	35
Pause	52	Sachse	36
Pelder	53	Schermeester	53
Percham	31	Schimmelpenningh	36
Persoon	11	Schreuders	51
Peterston	47	Schrijver	13
Phaff	16	Schuijling	11
Pieterszn	11	Schultz	25
Poel	23	Schümacher	35
Poeteren	35	Schuurman	31
Pol	11, 18	Selden	11
Pont	35	Slavekoorde	36
Pool	51	Sluys	51
Poortvliet	22, 46	Smaal	46
Post	9	Smit	21, 22, 35, 38, 50
Pot	42	Snijder	53
Poulisz	5	Spitz	42
Praag	43, 55	Stalk	53
Preschnewitz	53	Stam	9
Prins	4, 51	Steen	26
Prudon	3, 4, 22, 23, 42	Steffelaar	51
Raad	21, 41	Steffen	11
Raben	2	Stein	31
Radeus	46	Stijnes	11
Raland	51	Stikkel	4
Ramondt	51	Stoll	23, 42
Ramspek	53	Stolp	36
Ranitz	51	Strauch	56
Reijers	9	Strom	53
Richter	9, 29, 46	Strop	53

Suermondt	16
Sweeres	31
Sypesteyn	3
Taalman	35
Tavenier	56
Teylingen	27
Tijlekes	53
Toetenel	15
Trap	22
Trippelaar	34
Troost	9
Tuijn	35
Tuijnzaad	11
Tuil	11
Tuinebreijer	11
Valentiennes	53
Valk	56
Valkesteijn	11
Veer	41
Veldman	6
Vellius	4
Velleman	29, 44
Velmer	31
Verberne	23
Verboom	36
Verdam	16
Vermeer	36
Vermeulen	6
Vernède	35
Versnel	9
Vey	33
Visbergen	31
Visser	31
Vlessing	46
Vogelenzang	36
Voorde	6
Vos	9
Vries	29, 55
Waard	3
Wal	17
Walig	11
Walvis	42
Waning	34

Water	53
Weber	51
Weelderen	56
Weevers	53
Werff	36
Westfeld	24
Wetters	35
Wiemans	35
Wijck	34
Wijdfeldt	24
Wijn	9
Wijt	51
Willemsen	6
Wit	31
Witsen	17
Wolf	48
Wolffensperger	36
Wolfson	34, 36
Wuijver	31
Zanoni	15
Zee	55, 56
Zeeman	22
Zeijlemaker	31
Zijp	22
Zwaal	6

Kennisgeving.

Op den 27sten November
overleed in het Ziekenhuis
te Kerkrade, na een kort,
doch smartelijk lijden, onze
innig geliefde Zuster,

MARIA v. d. HARST-DE VRIES,
in den jeugdigen leeftijd
van 34 jaar en 3 maanden.

Namens de Familie:

Helder:

G. TER BURG—DE VRIES.
A. R. TER BURG en Kind.

Maassluis:

A. C. DE VRIES.
S. P. DE VRIES—GRASSER
en Kinderen.

Helder, 28 Nov. 1921.

